

Құл бериб сўрашиш

05:00 / 03.03.2017 3924

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам бир киши у зотга йўлиқиб қўл олиб кўришса, ўша одам ўзи қўлинин тортмагунча у зот қўлларини тортиб олмас эдилар. Унинг ўзи юзини ўгирмагунча у зот юзларини ўгирмас эдилар. У зотни ўzlари билан ўтирган одам олдида тиззаларини чўзганлари кўрилмаган».

Анас ибн Молик розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Аҳли Яман келганда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Батаҳқиқ, Яман аҳли келмоқда. Улар Сизлардан кўра юмшоқ қалблидир. Улар биринчи бўлиб қўл бериб сўрашганлардир», дедилар».

Шарҳ: Демак, қўл бериб сўрашишни илк бор яманликлар одат қилган эканлар. Уларнинг мазкур сифатлари ҳақида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ўzlари хабар берган ва уларнинг бу ишларини мақтаган эканлар. Бу мақтовда қўл бериб кўришишлик қалбнинг юмшоқлигига сабаб қилиб кўрсатилган.

Шунинг учун ҳозиргача мўмин-мусулмонлар оғзаки саломлашиш билан бирга қўл бериб ҳам сўрашадилар.

Баро ибн Озиб розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Саломлашиш биродарингизнинг қўлинин олишингиз билан мукаммал бўлади».

Шарҳ: Демак, факат оғзаки «Ассаламу алайкум» деб сўрашиш ҳали тўлиқ сўрашиш эмас экан. Тўлиқ сўрашиш учун бориб, қўл бериб сўрашиш керак экан.

Алҳамдуиллаҳ, бу нарсага бизда яхши амал қилинади. Бунга жиддий эътибор бериш керак. Чунки айрим эътиборли, ёши улуғ кишиларнинг буни

арзимаган нарса, деб амал қилмаслиги бошқаларга катта салбий таъсир күрсатади.

Каминага радиоэшиттириш орқали бир йигитдан савол ҳам келган экан. Унда айтилишича, кўпчилик берилган саломга алик олмай, бунинг устига паст назар билан қараб ўтиб кетар экан. Шунинг учун салом беришда давом этиш керакми ёки ундайларга салом бермай қўяверса ҳам бўлаверадими, деган маънода сўраган эканлар.

Кўриб турибмизки, алик олмаслик ёшларга қаттиқ таъсир қиласди. Биз эшиттириш орқали саломнинг одобларини, салом беришда давом этаверишни, бу суннат эканлигини, алик олиш эса вожиблигини, алик олмаган одамнинг оқибати шунга яраша бўлишини тушунтиридик.

Бундай одобларни катталар яхшилаб ўрганиб, амал қилиб, ёшларга ўrnак бўлиб юришса, жуда яхши бўлар эди.

Уламоларимиз қўл олиш, албатта, саломлашишдан кейин бўлишини таъкидлаганлар.

Баро ибн Озиб розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Икки мусулмон учрашгандарида қўл олиб сўрашсалар, албатта, уларни бир-бирларидан ажрашларидан олдин мағфират қилинади», дедилар».

Абу Довуд ватермизий ривоят қилган.

Абдуллоҳ розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Сўрашишнинг батомом бўлиши қўл олиш иладир», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

Қўл бериб кўришиш ҳақида келган ҳадиси шарифларни жамлаб ўрганган ва таҳлил қилган уламоларимиз қуидаги хуносаларга келганлар.

Учрашганда қўл бериб кўришиш суннатлигига ҳамма ижмаоъ қилгандир. Бундан бегона аёл киши истисно қилинган.

Қўл бериб кўриши пайтида Аллоҳ таолога ҳамд ва истиғфор айтиш мустаҳабдир.

Баро ибн Озиб розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Қачон икки мусулмон учрашиб, қўл олиб сўрашсалар, Аллоҳга ҳамд айтсалар ва У зотга истиғфор айтсалар, икковларини мағфират қилинади», дедилар».

Абу Довуд ва Ибн Сунний ривоят қилган.

Қўл бериб кўришишнинг суннатини унинг икки қўл билан бўлиши мукаммал қиласди.

Одамларнинг Бомдод ва Аср намозларидан кейин қўл бериб сўрашиш одатлари асли йўқ нарсадир. Чунки қўл бериб сўрашиш дастлаб учрашган пайтда бўлиши керак.

Аллома Ибн Обидийн бу ишнинг доимо намоздан кейин амалга ошириб бориш жоҳил кишиларда унинг суннатлигини эътиқод қилишга олиб бориши мумкинлигини айтганлар. Ҳолбуки бу ишни ўтган азизларимиздан ҳеч ким қилмаган.

Намоздан кейин қўл бериш кўришиш одатини Аллома Мулло Али Қори ҳам қаттиқ танқид қилганлар.